

هۆکارهکانی کاریگه‌ربوون به قورئان

< کوردی >

ئیداریس مه‌حمود

عولع

پیداچونه‌وهی: پشتیوان ساییر عه‌زیز

أسباب التأثر بالقرآن

< كردي >

إدریس محمود

١٠٣

مراجعة: بشتیوان صابر عزیز

ھۆكۈمەت كارىگەر بېوون بە قورئان

خو سبحانە قورئانى دابەزاندوۋە بۇ ئەۋەى ئىمەى مرؤف بىخوئىنەۋە و كارىگەر بىن و كردهۋەى پىيكەىن نەك بە تەنھا بىخوئىنەۋە و بىكەىنە ھۆكارىك بۇ پارە پەىداكردن و ھەلخەلەتاندن و كوشت و كوشتارى خەلك، بە كورتى خو سبحانە قورئانى دابەزاندوۋە بۇ ئەۋەى بىپتە ھۆكارى خوشتى و ئاشتى و ئارامى بۇ خەلك، جا لەبەرئەۋەى زۆربەى خەلك پشتىان لە قورئان كرددوۋە و لىپى تىنەگەىشتوون يان بە ھەلە لىپى تىگەىشتوون بۇيە ھەزمان كردد بە كورتى كۆمەلە خالىك بخەىنە روو كە يارمەتى مرؤف دەدەن بۇ دل كرانەۋە و تىگەىشتن و كارىگەر بوونى دروست لە قورئان لەۋانە:

۱. ھەزكردن لە سوودمەندبوون:

دەبىت خوئىنەر ھەزىكى راستەقىنەى ھەبىت بو سوود بىننن و كارىگەر بېوون ئەگىنا پىش خوئىدن و دواى خوئىدننى نزىك لە يەك دەبن.

۲. پىرى دل لە بەگەرەپاگرتنى خو سبحانە:

تاۋەكو خوئىنەر زىاتر بىر لە گەرەبى خو بكاۋە و ترسى لە خو زىاتر بىت زىاترىش گرنكى بە واتاى ئايەتەكان دەدات و ھەمى كارىگەر بېوون و تىگەىشتننى واتاكەىيەتى بۇ ئەۋەى بزانىت پەرورەدگارەكەى چى دەفەر موپت تاۋەكو گوپراپەلى بكات.

۳. ۋازھىيان لە تاوان و گوپراپەلىكردنى خو سبحانە:

تاوان دل رەش دەكاتەۋە و دەرگاي تىگەىشتن و كارىگەر بېوون دادەخات بە پىپى زۆرى و كەمىكەى، تاوان نەكردن و گوپراپەلىكردنىش دل رووناك دەكاتەۋە و تواناى بىستن و تىگەىشتن زور زىاد دەكات، جا بە وىستى خوت ھەلبىزىرە بەلام و رىبابە دواروژ بۇ لەخواترسانە.

۴. كۆكردنەۋەى دل و گوپراگرتنى تەۋاۋ:

كاتىك قورئان دەخوئىنەت دەبىت دلت بخەىتە لاي ئايەتەكان و ئەو سەرقالىيە زورانى ھەتە لە كاتى خوئىدنەۋەكەتدا لە خوتى دوور بخەرەۋە و بە جوانى گوئ لە خوئىدنەۋەكە رابگرە چونكە پەرتەۋازەى دل ۋادەكات تەركىزت لاۋاز بىپت و سەرنجى ورد لە ئايەتەكان نەدەىت بەمەش لە بەشىكى زۆرى كارىگەر بېوون ئەگەر نەلىم ھەموۋى بىبەش دەبىت.

۵. ھەست كردن بەۋەى ئايەتەكان تۆ دەدوئىن:

ۋاتە كاتىك قورئان دەخوئىنەت ئەو ھەستە لە لاي خوت دروست بكة كە ئايەتەكە لەگەلا تۆ دەدوئىت و فەرمان بە تۆ دەكات و رىگرى لە تۆ دەكات بۇ نمونە كە خۋاى گەرە دەفەر موپت: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾ [البقرة: 43] ۋاتە: نوپزەكان بەو شىۋازەى لە شەرعدا ھاتوۋە جىبەجىپى بكن، ۋابزانە كە بە تۆيەتى بۇيە يەكسەر ھەۋلى جىبەجىكردنى بە.

۶. جوان خوئىدنەۋە:

ههول بده به پپی توانا حوكمه تهجويدیهکان جیبهجی بکهیت ئهمهش به خویندن لای کهسیکی شارهزا لهو بوارهدا یان گوینگرتن له قورئان خوینیکی بهتوانا، ئهمهش لهبهەر:

یهکهه: پیویستی جوان خویندنهوهی قورئان.

دووهم: هۆکاریکه بۆ هاندانت بۆ زیاتر خویندنهوه و کاریگه ربوون به قورئان.

۷. دهنگ خوشی:

دهنگ خوشی هۆکاریکه بۆ کاریگه ربوونی خوینهر و گوینگر و زیاد بوونی خوشهویستی بۆ قورئان، پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه وسلم - له پیکهی فهرمایشته پیروژهکانیهوه هانی داوین بۆ ئهوهی به دهنگی خوش قورئان بخوینین وهکو فهرموویهتی: « **زینوا القرآن بأصواتکم** » [السلسلة الصحيحة: ۷۷۱].

واته: قورئان جوان بکهن به دهنگهکانتان.

جا خوینهری بهپیزههول دان و خو هیلاککردنت بۆ ئهوهی دهنگت خوش بییت لهبهەر خوا سبحانه به عیبادهت بۆت دهنوسریت و پاداشتی لهسهەر وهردهگریت، جا له کهمتهرخهمان مهبه.

۸. زانیینی واتای ئایهتهکان:

بۆ ئهوهی ئایهتهکان کاریگه ریت لهسهەر دروست بکهن دهبییت له مانا و واتاکانی تیگههیت ئهگینا که تۆ تیینهگههیت بهچی کاریگه ر دهبییت؟!

۹. دووبارهکردنهوهی ئایهتهکان:

چهنده ئایهتیک دووباره بکههتهوه کاریگه ری زیاتری لهسهرت دهبییت به تاییهت ئهوه ئایهتانهی که باسی گهورهیی خوا سبحانه و بهههشت و دۆزهخ دهکهن جا خۆت بییهش مهکه.

۱۰. پارانهوه:

له خوا سبحانه بیاپیرهوه که دلت بکاتهوه و تیگههیشنتت زیاد بکات، پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه وسلم - فهرموویهتی: « **أفضل العبادة: الدعاء** » [السلسلة الصحيحة: ۱۰۷۹].

واته: چاکترین پهستن: پارانهوهیه.

۱۱. سهیرکردنی حالی پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه وسلم - و هاوهلانی رضی الله عنهم - لهگهه قورئاندا:

ئهمهش به سهیرکردنی ئهوه فهرمووده پیروژ و وته بهنرخانه دهبییت که له پیشینانمانهوه گپردراونهتهوه و باسی کاریگه ربوونیان دهکهن به قورئان، وهکو له فهرموودهی سهحیدا هاتوو پیغه مبهری خوا - صلی الله علیه وسلم - دهنگی گریان له سنگیهوه هاتوو وهکو دهنگی ئاوی کولاو له ناو مهنبهلدا (رواه أبو داود وصححه الألبانی).

خوا سبحانه ههموو لایهکمان هیدایهت بدات بۆ تیگههیشنتن و کاریگه ربوون و کارکردن به قورئان، آمین.

وَصَلَّى اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ

